

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα επίθετα σχηματίζουν τους λεγόμενους βαθμούς των επιθέτων.

Οι βαθμοί των επιθέτων είναι τρεις:

Α) **θετικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει απλώς την ιδιότητα ή την ποιότητα του προσδιοριζόμενου όρου, χωρίς σύγκριση προς κάποιο άλλο,
π.χ. ο δίκαιος άνήρ.

Β) **συγκριτικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο συγκριτικά προς έναν άλλο όρο ή και ένα σύνολο,
π.χ. οὗτός ἐστι δικαιότερος ἐκείνου - χρυσὸς κρείσσων πολλῶν χρημάτων.

Γ) **υπερθετικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο από όλα τα άλλα και διακρίνεται σε:

α) σχετικό υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά προς όλα τα άλλα του ίδιου είδους μαζί),
π.χ. Ἀριστείδης ἦν δικαιοτάτος πάντων τῶν Ἀθηναίων.

β) απόλυτο υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον ανώτατο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση προς άλλα),
π.χ. οὗτός ἐστι δικαιοτάτος.

Ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός ενός επιθέτου ονομάζονται παραθετικά του επιθέτου.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται είτε μονολεκτικά, είτε περιφραστικά.

Α. ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Τα μονολεκτικά παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται κανονικά προσθέτοντας στο θέμα του θετικού βαθμού του αρσενικού γένους τις παραθετικές καταλήξεις.

Οι πιο συνηθισμένες είναι:

για το συγκριτικό βαθμό:	-τερος, -τέρα, -τερον
για τον υπερθετικό βαθμό:	-τατος, -τάτη, -τατον

Σχηματίζουν με τις παραπάνω καταλήξεις τα παραθετικά τους τα παρακάτω επίθετα:

α) δευτερόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα,
π.χ. πτωχός-ή-όν, -πτωχό-τερος, πτωχο-τέρα, πτωχό-τερον- πτωχό-τατος, πτωχο-τάτη, πτωχό-τατον

β) τριτόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα ή δικατάληκτα,
π.χ. βαρὺς-εἶα-ύ -βαρὺν-τερος, βαρυ-τέρα, βαρύ-τερον-βαρύ-τατος, βαρυ-τάτη, βαρύ-τατον
ἀληθής-ἡς-ές -ἀληθέσ-τερος, ἀληθεσ-τέρα, ἀληθέσ-τερον-ἀληθέσ-τατος, ἀληθεσ-τάτη, ἀληθέσ-τατον
μέλας-αινα-αν -μελάν-τερος, μελαν-τέρα, μελάν-τερον-μελάν-τατος, μελαν-τάτη, μελάν-τατον
χαρίεις-εσσα-εν -χαριέσ-τερος, χαριεσ-τέρα, χαριέσ-τερον-χαριέσ-τατος, χαριεσ-τάτη, χαριέσ-τατον

Παρατήρηση:

Τα δευτερόκλιτα επίθετα σχηματίζουν παραθετικά με χαρακτήρα -ο- ή -ω- ως εξής:

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ότερος / -ότατος	ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ώτερος / -ώτατος
1. αν προηγείται συλλαβή φύσει μακρόχρονη, δηλαδή μακρόχρονο φωνήεν ή δίφθογγοι: η, ω, ου, ει, αι π.χ. ξηρός, ξηρό-τερος, ξηρό-τατος γενναῖος, γενναιό-τερος, γενναιό-τατος	1. αν προηγείται συλλαβή βραχύχρονη: π.χ. νέος, νεώ-τερος, νεώ-τατος σοφός, σοφώ-τερος, σοφώ-τατος
2. αν προηγείται συλλαβή θέσει μακρόχρονη, δηλαδή βραχύχρονο φωνήεν και ακολουθούν δυο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό -ξ, -ψ π.χ. θερμός, θερμό-τερος, θερμό-τατος ἔνδοξος, ἔνδοξό-τερος, ἔνδοξό-τατος	2. όσα λήγουν σε: -ιος, -ιμος, -ικος, ινος π.χ. δόκιμος
3. όσα έχουν ως δεύτερο συνθετικό τις λέξεις: θυμός, κύρος, λύπη, νίκη, τιμή, κίνδυνος, ψυχή π.χ. ἔγκυρος	3. όσα λήγουν σε: -ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -αρος, -ατος, ΠΡΟΣΟΧΗ: εξαιρείται το ἀνιαρός
4. τα επίθετα: ἀνιαρός, ισχυρός, ψιλός, πρᾶος, λιτός, φλύαρος	4. όσα λήγουν σε: -υρος, -χος, π.χ. ἦσυχος

B. ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Μερικά παραθετικά επιθέτων διαμορφώνονται αναλογικά προς τα παραθετικά άλλων επιθέτων και λήγουν όπως αυτά:

(ἐλαφρὸς -ἐλαφρύτερος κατά το βαρύτερος, χοντρὸς -χοντρύτερος κατά το παχύτερος, ἀντί για τα κανονικά ἐλαφρότερος, χοντρότερος).

Ἔτσι διαμορφώνονται οι ακόλουθες αναλογικές παραθετικές καταλήξεις:

α) -έστερος, -έστατος

Τα τριτόκλιτα επίθετα σε -ων, -ον (γεν. -ονος):

σώφρων, -ων, -ον	σωφρον-έσ-τερος, σωφρον-εσ-τέρα, σωφρον-έσ-τερον	σωφρον-έσ-τατος, σωφρον-εσ-τάτη, σωφρον-έσ-τατον
εὐδαίμων, -ων, -ον	εὐδαιμον-έσ-τερος, εὐδαιμον-εσ-τέρα, εὐδαιμον-έσ-τερον	εὐδαιμον-έσ-τατος, εὐδαιμον-εσ-τάτη, εὐδαιμον-έσ-τατον

καθώς και τα επίθετα ἄκρατος (= αὐτός που δεν έχει ανακατευτεί με άλλον, ἀνόθευτος), ἄσμενος (= ευχαριστημένος), ἔρρωμένος (= δυνατός) και πένης σχηματίζουν τα παραθετικά τους κατά τα παραθετικά των σιγμόληκτων επιθέτων σε -ης, -ες (ἀληθής, ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-τατος)

ἄκρατος, -ος, -ον	ἄκρατ-έσ-τερος, ἄκρατ-εσ-τέρα, ἄκρατ-έσ-τερον	ἄκρατ-έσ-τατος (και ἀκρατό-τατος), ἄκρατ-εσ-τάτη (και ἀκρατο-τάτη), ἄκρατ-έσ-τατον (και ἀκρατό-τατον)
ἄσμενος, -ος, -ον	ἄσμεν-έσ-τερος (και ἄσμενώ-τερος), ἄσμεν-εσ-τέρα (και ἄσμενω-τέρα), ἄσμεν-έσ-τερον (και ἄσμενώ-τερον)	ἄσμεν-έσ-τατος (και ἄσμενώ-τατος), ἄσμεν-εσ-τάτη (και ἄσμενω-τάτη), ἄσμεν-έσ-τατον (και ἄσμενώ-τατον)
ἔρρωμένος, -η, -ον	ἔρρωμεν-έσ-τερος, ἔρρωμεν-εσ-τέρα, ἔρρωμεν-έσ-τερον	ἔρρωμεν-έσ-τατος, ἔρρωμεν-εσ-τάτη, ἔρρωμεν-έσ-τατον

πένης	πεν-έσ-τερος, πεν-εσ-τέρα, πεν-έσ-τερον	πεν-έσ-τατος, πεν-εσ-τάτη, πεν-έσ-τατον
-------	---	---

β) -ούστερος, -ούστατος

Το επίθετο άπλοῦς και τα συνηρημένα επίθετα της β' κλίσης με β' συνθετικό το όνομα νοῦς σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ούστερος, -ούστατος (κατά τὰ παραθετικά σε -έστερος, -έστατος με συναίρεση):

άπλοῦς, -ῆ, -οῦν	άπλ-ούστερος, άπλ-ουστέρα, άπλ-ούστερον	άπλ-ούστατος, άπλ-ουστάτη, άπλ-ούστατον
εὔνοος, -ῆ, -οοῦν	εὖν-ούστερος, εὖν-ουστέρα, εὖν-ούστερον	εὖν-ούστατος, εὖν-ουστάτη, εὖν-ούστατον

γ) -ίστερος, -ίστατος

Τα μονοκατάληκτα επίθετα ἄρπαξ, βλάξ, λάλος (= φλύαρος), κλέπτης, πλεονέκτης σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ίστερος, -ίστατος (κατά τὰ παραθετικά του ἄχαρις: ἀχαρίστερος, ἀχαρίστατος)

ἄρπαξ	άρπαγ-ίσ-τερος, άρπαγ-ισ-τέρα, άρπαγ-ίσ-τερον	άρπαγ-ίσ-τατος, άρπαγ-ισ-τάτη, άρπαγ-ίσ-τατον
βλάξ	βλακ-ίσ-τερος, βλακ-ισ-τέρα, βλακ-ίσ-τερον	βλακ-ίσ-τατος, βλακ-ισ-τάτη, βλακ-ίσ-τατον
λάλος	λαλ-ίσ-τερος, λαλ-ισ-τέρα, λαλ-ίσ-τερον	λαλ-ίσ-τατος, λαλ-ισ-τάτη, λαλ-ίσ-τατον
κλέπτης	κλεπτ-ίσ-τερος, κλεπτ-ισ-τέρα, κλεπτ-ίσ-τερον	κλεπτ-ίσ-τατος, κλεπτ-ισ-τάτη, κλεπτ-ίσ-τατον
πλεονέκτης	πλεονεκτ-ίσ-τερος, πλεονεκτ-ισ-τέρα, πλεονεκτ-ίσ-τερον	πλεονεκτ-ίσ-τατος, πλεονεκτ-ισ-τάτη, πλεονεκτ-ίσ-τατον

δ) -αίτερος, -αίτατος

Το επίθετο παλαιός σχηματίζει τα παραθετικά του με θέμα το επίρρημα πάλαι σε -αίτερος, -αίτατος:

παλαιός, -ῆ, -ον	παλαί-τερος, παλαι-τέρα, παλαί-τερον	παλαί-τατος, παλαι-τάτη, παλαί-τατον
------------------	--	--

Ανάλογα προς αυτό σχηματίστηκαν τα παραθετικά:

γεραίος, -α, -ον (= γέροντας, σεβαστός)	γεραί-τερος, γεραι-τέρα, γεραί-τερον	γεραί-τατος, γεραι-τάτη, γεραί-τατον
--	--	--

σχολαῖος, ᾶ, -ον (= αργός, αργοκίνητος)	σχολαί-τερος, σχολαι-τέρα, σχολαί-τερον	σχολαί-τατος, σχολαι-τάτη, σχολαί-τατον
--	---	---

Με την κατάληξη -αίτερος, -αίτατος, σχηματίζουν τα παραθετικά τους ορισμένα επίθετα σε -ος:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἴσος-η-ον	ἴσ-αί-τερος, -α, -ον	ἴσ-αί-τατος
ὄψιος (= ὄψιμος)-η-ον	ὄψι-αί-τερος, -α, -ον	ὄψι-αί-τατος
πλησίος-α-ον	πλησι-αί-τερος, -α, -ον	πλησι-αί-τατος, -η, -ον
πρῶος (από το πρῶιος = πρωινός)	πρω-αί-τερος, -α, -ον	πρω-αί-τατος, -η, -ον
εὐδιος-α-ον	εὐδι-αίτερος, -α, -ον (και εὐδιέσ-τερος, -α, -ον)	εὐδι-αί-τατος, -η, -ον (και εὐδιέσ-τατος, -η, -ον)
ἤσυχος -η-ον	ἤσυχ-αί-τερος, -α, -ον (και ἤσυχώ-τερος, -α, -ον)	ἤσυχ-αί-τατος, -η, -ον (και ἤσυχώ-τατος, -η, -ον)
ἴδιος-α-ον	ἴδι-αί-τερος, -α, -ον (και ἴδιώ-τερος, -α, -ον)	ἴδι-αί-τατος, -η, -ον (και ἴδιώ-τατος, -η, -ον)
φίλος -η-ον	φιλ-αί-τερος, -α, -ον ἢ φίλ-τερος, -α, -ον (και φιλ-ίων, -ίων, -ιον)	φιλ-αίτατος, -η, -ον φίλ-τατος, -η, -ον

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα παραθετικά ορισμένων ορισμένων επιθέτων σχηματίζονται πολλές φορές με διάφορες φθογγικές παθήσεις ή και με θέμα διαφορετικό από το θέμα του θετικού, γι' αυτό λέγονται **ανώμαλα παραθετικά**. Τα επίθετα αυτά είναι:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
αἰσχρός, -α, -ον	ὄ, ἢ αἰσχίων, τὸ αἰσχιον	αἰσχιστος, -η, -ον
ἐχθρός, -α, -ον	ὄ, ἢ ἐχθίων, τὸ ἐχθιον (και ὀμαλά: ἐχθρότερος, -α, -ον)	ἐχθιστος, -η, -ον (και ὀμαλά: ἐχθρό-τατος, -η, -ον)
ἡδύς, -εῖα, -ὺ	ὄ, ἢ ἡδίων, τὸ ἡδιον	ἡδιστος, -η, -ον
καλός, -η, -ον	ὄ, ἢ καλλίων, τὸ κάλλιον	κάλλιστος, -η, -ον
μέγας - μεγάλη - μέγαν	ὄ, ἢ μείζων, τὸ μείζον	μέγιστος, -η, -ον
ῥάδιος, -α, -ον	ὄ, ἢ ῥάων, τὸ ῥᾶον	ῥᾶστος, -η, -ον
ταχύς, -εῖα, -ὺ	ὄ, ἢ θάπτων, τὸ θᾶπτον	τάχιστος, -η, -ον
ἀγαθός, -η, -ον	ὄ, ἢ ἀμείνων, τὸ ἄμεινον ὄ, ἢ βελτίων, τὸ βέλτιον ὄ, ἢ κρείττων, τὸ κρείττον ὄ, ἢ λῶων, τὸ λῶον	ἄριστος, -η, -ον βέλτιστος, -η, -ον κράτιστος, -η, -ον λῶστος, -η, -ον
κακός, -η, -ον	ὄ, ἢ κακίων, τὸ κάκιον ὄ, ἢ χείρων, τὸ χεῖρον	κάκιστος, -η, -ον χείριστος, -η, -ον

μακρός, -α, -ον	μακρότερος, -α, -ον	μακρότατος, -η, -ον μήκιστος, -η, -ον
μικρός, -α, -ον	μικρότερος, -α, -ον ό, ή ἐλάττων, τὸ ἔλαττον ό, ή ἥττων, τὸ ἥττον	μικρότατος, -η, -ον ἐλάχιστος, -η, -ον ἐπιρρ. ἥκιστα
ὀλίγος, -η, -ον	ὀ, ή μείων, τὸ μείων	ὀλίγιστος, -η, -ον
πολύς - πολλή - πολύ	ὀ, ή πλείων, τὸ πλεόν	πλεῖστος, -η, -ον

ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Ο συγκριτικός βαθμός των ανωμάτων παραθετικών κλίνεται κατά τα δικατάληκτα επίθετα της γ' κλίσης με τρία γένη και κλίνονται κατά το ακόλουθο παράδειγμα:

π.χ. ὀ,ή βελτίων, τὸ βέλτιον

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ὀ, ή βελτίων	τὸ βέλτιον	οῖ, αῖ βελτίων-ες ή βελτίους	τὰ βελτίων-α ή βελτίω
Γεν.	τοῦ, τῆς βελτίων-ος	τοῦ βελτίων-ος	τῶν βελτιόν-ων	τῶν βελτιόν-ων
Δοτ.	τῶ, τῆ βελτίων-ι	τῶ βελτίων-ι	τοῖς, ταῖς βελτίοσι(ν)	τοῖς βελτίοσι(ν)
Αιτ.	τόν, τὴν βελτίων-α ή βελτίω	τὸ βέλτιον	τούς, τὰς βελτίων-ας ή βελτίους	τὰ βελτίων-α ή βελτίω
Κλητ.	ὦ βέλτιον	ὦ βέλτιον	(ὦ) βελτίων-ες ή βελτίους	(ὦ) βελτίων-α ή βελτίω

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα περιφραστικά παραθετικά σχηματίζονται στην αρχαία ελληνική, στο συγκριτικό βαθμό με το επίρρημα **μᾶλλον** και στον υπερθετικό βαθμό με το επίρρημα **μάλιστα** εμπρός από το θετικό:

π.χ. ἐπιμελής, μᾶλλον ἐπιμελής, μάλιστα ἐπιμελής.

Όλα τα επίθετα που σχηματίζουν μονολεκτικά παραθετικά μπορούν να σχηματίσουν παράλληλα και περιφραστικά παραθετικά.

Παρατηρήσεις στα περιφραστικά παραθετικά:

Σχηματίζουν τα παραθετικά τους μόνο περιφραστικά οι μετοχές και μερικά μονοκατάληκτα επίθετα που χρησιμοποιούνται και ως ουσιαστικά.

- μετοχές:

δυνάμενος – μᾶλλον δυνάμενος – μάλιστα δυνάμενος
 συμφέρων – μᾶλλον συμφέρων – μάλιστα συμφέρων
 ὠφελῶν – μᾶλλον ὠφελῶν – μάλιστα ὠφελῶν.

- μονοκατάληκτα επίθετα:

εἴρων – μᾶλλον εἴρων – μάλιστα εἴρων' ἔνδακρυς – μᾶλλον ἔνδακρυς – μάλιστα ἔνδακρυς.
 Ἔτσι και τα εὐελπισ, κόλαξ, ὑβριστής, φιλόγελως κ.ά.

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Μερικά επίθετα δεν έχουν θετικό βαθμό ή και έναν από τους δύο άλλους βαθμούς. Τα παραθετικά των επιθέτων αυτών λέγονται **ελλειπτικά παραθετικά**.

Τα περισσότερα ελλειπτικά παραθετικά παράγονται από επιρρήματα, προθέσεις ή μετοχές:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
(ἄνω)	ἄνω-τερος	ἄνω-τατος
(κάτω)	κατώ-τερος	κατώ-τατος
(πρὸ)	πρὸ-τερος	πρῶτος (πρό-ατος)
(ὑπέρ)	ὑπέρ-τερος	ὑπέρ-τατος
ἐπικρατῶν	ἐπικρατ-έστερος	-
προτιμώμενος	προτιμό-τερος	-

Παρατήρηση στα παραθετικά των επιθέτων:

Μερικά επίθετα δεν σχηματίζουν παραθετικά, γιατί φανερώνουν ιδιότητα, ποιότητα ή κατάσταση που δεν παρουσιάζει βαθμούς. Τέτοια επίθετα είναι όσα φανερώνουν:

α) ύλη: π.χ. λίθινος, ἀργυροῦς, γήινος

β) τοπική ή χρονική σχέση: π.χ. χερσαῖος, θαλάσσιος, θερινός, ἡμερήσιος

γ) μέτρο: π.χ. σταδιαῖος, πηχυαῖος

δ) καταγωγή ή συγγένεια: π.χ. πατρῶος, μητρικός

ε) μόνιμη κατάσταση: π.χ. θνητός, νεκρός

στ) μερικά σύνθετα με α' συνθετικό το στερητικό ἀ-: π.χ. ἀθάνατος, ἄυλος, ἄπνους, ἄψυχος κ.ά.

ζ) μερικά συνθετικά με α' συνθετικό το επίθετο πᾶς ή την πρόθεση ὑπέρ:

π.χ. πάνσοφος, πάντιμος, πάγκαλος, ὑπερμεγέθης, ὑπερλαμπρος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Πολλά επιρρήματα της αρχαίας επιδέχονται σύγκριση και γι' αυτό σχηματίζουν παραθετικά.

Σχηματίζουν έτσι παραθετικά στην αρχαία ελληνική:

α) επιρρήματα σε -ως που παράγονται από επίθετα.

Τα επιρρήματα αυτά στον συγκριτικό έχουν τύπο όμοιο με την ενική αιτιατική του ουδετέρου του συγκριτικού επιθέτου και στον υπερθετικό έχουν τύπο όμοιο με την πληθυντική αιτιατική του ουδετέρου του υπερθετικού επιθέτου:

(δίκαιος), δικαίως, δικαιοτέρον, δικαιοτάτα

(σοφός), σοφῶς, σοφώτερον, σοφώτατα

(ἀληθής), ἀληθῶς, ἀληθέστερον, ἀληθέστατα

(σώφρων), σωφρόνως, σωφρονέστερον, σωφρονέστατα

(ἡδύς), ἡδέως, ἡδίων, ἡδιστα

(καλός), καλῶς, κάλλιον, κάλλιστα κ.ά.

β) Τα επιρρήματα εὖ (ἀντίστοιχο τοῦ ἐπιθέτου ἀγαθός), ὀλίγον και πολύ:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
---------	-------------	-------------

εὖ	ἄμεινον βέλτιον κρείττον	ἄριστα βέλτιστα κράτιστα
ὀλίγον	μείον ἔλαττον ἥττον	ὀλίγιστα ἐλάχιστα ἥκιστα
πολύ	πλέον	πλεῖστα ἢ πλεῖστον

γ) Το επίρρημα μάλα (= πολύ), πού οί τρεῖς βαθμοί του εἶναι:

θετ. μάλα, συγκρ. μᾶλλον, ὑπερθ. μάλιστα

δ) Μερικά τοπικά επιρρήματα που παίρνουν παραθετικές καταλήξεις
-τέρω, -τάτω:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω
ἄπωθεν (= μακριά)	ἄπωτέρω	ἄπωτάτω
ἐγγύς (= κοντά)	ἐγγυτέρω ἐγγύτερον ἔγγιον	ἐγγυτάτω ἐγγύτατα ἔγγιστα
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω
ἔσω (καί εἴσω)	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πύρρῳ	πυρρωτέρω	πυρρωτάτω
πέρα	περαιτέρω	-

ε) Μερικά χρονικά επιρρήματα με παραθετικές καταλήξεις
-(αί)τερον, -(αί)τατα:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
πάλαι	παλαιότερον	παλαιάτατα
πρωί	πρωιαίτερον πρωαίτερον	πρωιαίτατα πρωαίτατα
ὀψέ (= ἄργά)	ὀψιαίτερον	ὀψιαίτατα

Παρατήρηση στα παραθετικά των επιρρημάτων:

Και τα παραθετικά των επιρρημάτων, όπως και των επιθέτων, εκφέρονται κάποτε περιφραστικά με τα **μᾶλλον**, **μάλιστα** και το θετικό.

π.χ. σοφῶς, μᾶλλον σοφῶς, μάλιστα σοφῶς

ἡδέως, μᾶλλον ἡδέως, μάλιστα ἡδέως